

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜ਼ਕੱਟ

असाधारण

EXTRAORDINARY

अਸाधारण

भाग XIV - अनुभाग - 1

PART - XIV - SECTION - 1

ਭਾਗ - XIV - ਅਨੁਭਾਗ - 1

ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

PUBLISHED BY AUTHORITY

ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

सं. 4]	नई दिल्ली,	सोਮवार, 5 अप्रैल, 1999	/15 चेत्र,	1921	(शक)	[खण्ड IX]
No.4]	NEW DELHI,	MONDAY, APRIL 5, 1999	/15 CHAITRA	1921	(SAKA)	[VOL. IX]
नं : 4]	नਵੀਂ ਦਿੱਲੀ,	ਸੋਮਵਾਰ, 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1999	/15 ਚੇਤਰ,	1921	(ਸ਼ਕ)	[ਜ਼ਿਲਦ IX]

विधि और न्याय मन्त्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, सोमवार, 5 अप्रैल, 1999/15 चेत्र, 1921 (शक)

(1) प्रीवैनसन ऑफ इਨਸਲਟਸ टू नੈਸ਼ਨਲ ਆਨਰ ਏਕਟ, 1971, (2) प्रੀਵैਨਸਨ ਆਫ ਸਡੀਸੀਯਸ ਮੀਟਿੰਗਜ ਏਕਟ, 1911, (3) ਬੋਂਡ੍ਡ ਲੇਬਰ ਸਿਸਟਮ (ਅਬੋਲੇਸ਼ਨ) ਏਕਟ, 1976, (4) ਇੱਲੈਂਡ ਵਾਡਰਵੇਜ ਅਥਾਰਿਟੀ ਑ਫ ਇੰਡੀਆ 1985, (5) ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸਿਜ਼ (ਰਿਸਟਿਕਸ਼ਨ ਑ਫ ਰਾਈਟਸ) ਏਕਟ, 1966, (6) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ (ਪ੍ਰੀਵैਨਸਨ ਑ਫ ਡਿਸਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਏਕਟ, 1959, (7) ਬਿਊਰੋ ਑ਫ ਇੰਡੀਯਨ ਸਟੈਂਡਰਜ਼ ਏਕਟ, 1986 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾ਷ਟਰਪਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਪ੍ਰਾਧਿਕ੃ਤ ਪਾਠ (ਕੇਨ੍ਦ੍ਰੀਯ ਵਿਧਿ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖਣਡ (ਕ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮੌਤ ਤਨਕੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕ੃ਤ ਪਾਠ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE (LEGISLATIVE DEPARTMENT)

NEW DELHI, MONDAY, APRIL 5, 1999/15 CHAITRA, 1921 (SAKA)

The translations in Punjabi of (1) The Prevention of Insults to National Honour Act, 1971, (2) The Prevention of Seditious Meetings Act, 1911, (3) The Bonded Labour System (Abolition) Act, 1976, (4) The Inland Waterways Authority of India Act, 1985, (5) The Police Forces (Restriction of Rights) Act, 1966, (6) The Parliament (Prevention of Disqualification) Act, 1959 and (7) The Bureau of Indian Standards Act, 1986 are here by published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text there of in Punjabi under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ

(ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸੋਮਵਾਰ, 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1999/15 ਚੇਤਰ, 1921 (ਸ਼ਕ)

(1) ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਇਨਸਲਟਸ ਟੂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਆਨਰ ਐਕਟ, 1971, (2) ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਸਡੀਸੀਆਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1911, (3) ਬੋਂਡਡ ਲੇਬਰ ਸਿਸਟਮ (ਐਬੋਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1976, (4) ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1985, (5) ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ਼ਿਜ਼ (ਰਿਸਟਰਿਕਸ਼ਨ ਆਫ ਰਾਈਟਸ) ਐਕਟ, 1966, (6) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ (ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਡਿਸਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1959 ਅਤੇ (7) ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਡਰਜ਼ ਐਕਟ, 1986, ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਅੰਤਕਰਣ) ਐਕਟ, 1976

(1976 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ: 19)

[13 ਮਈ, 1998 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ]

[9 ਫਰਵਰੀ, 1976]

ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਰਬਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ
ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਤੱਲਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ
ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਸਤਾਈਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

ਅਧਿਆਏ ।

ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ, ਵਿਸ-
ਤਾਰ ਅਤੇ ਅਰੰਭ ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਅੰਤਕਰਣ) ਐਕਟ, 1976 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
(2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੈ ।
(3) ਇਹ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 1975 ਨੂੰ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨ ਲੋੜੇ,-
  - (ਉ) 'ਪੇਸ਼ਗੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਨਕਦ ਜਾਂ ਜਿਨਸ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਕਦ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿਨਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜੋ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ (ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਲੈਣਦਾਰ ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ (ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰਿਣੀ ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;
  - (ਅ) "ਕਰਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਰਿਣੀ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਾਰ (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਬਾਨੀ) ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਬਰੀ ਕਾਰ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਲੋਕੋਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਕ ਰਵਾਜ਼ ਅਧੀਨ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ।
ਵਿਆਖਿਆ- ਹੇਠ-ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਬਰੀ ਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਕ ਰਵਾਜ਼ ਅਧੀਨ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਣੀ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:-
ਅਦੀਆਮਾਰ, ਬਾਰਮਾਸੀਆ, ਬਸਰੀਆ, ਬੇਥੂ, ਭਰੀਲਾ, ਚੇਰੂਮਾਰ, ਗਾਰੂ-ਗੱਲੂ, ਹਾਲੀ, ਹਾਰੀ, ਹਰਵਈ, ਹੋਲੀਆ, ਜਾਨਾ, ਜੀਥਾ, ਕਾਮੀਆ, ਖੁੰਡਿਤ-ਮੁੰਡਿਤ, ਕੁਥੀਆ, ਲੇਖੇਰੀ, ਮੁੰਝੀ, ਮੇਟ, ਮੁਨੀਸਪ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਨਿਤ-ਮਜ਼ੂਰ, ਪਲੇਰੂ, ਪਿੜਿਆਲ, ਪਨਾਈ-ਲਾਲ, ਸਾਗੜੀ, ਸੰਜੀ, ਸੰਜਾਵਤ, ਸੇਵਕ, ਸੇਵਕੀਆ, ਸੇਰੀ, ਵੇਟੀ;
  - (ਇ) "ਵਡੇਰਾ" ਜਾਂ "ਸੰਤਾਨ" ਦਾ, ਮਾਤਾ-ਪ੍ਰਣਾਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪਦ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ;
  - (ਸ) "ਬੰਧਤ ਰਿਣ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜੋ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ;

- (ਹ) “ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ;
- (ਕ) “ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜੋ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਹ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ;
- (ਖ) “ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਣੀ ਲੈਣਦਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਭਾਵ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ -
- ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਇੱਕਬੰਸੀ ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਜਾਂ ਸੰਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਬਦਲ ਵਿੱਚ (ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ) ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਬਦਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ
  - ਕਿਸੇ ਰਵਾਜੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਬਾਂਧ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ
  - ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਬਾਂਧ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦਾ ਉਤਰਣ ਉਸ ਤੇ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ
  - ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਇੱਕਬੰਸੀ ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਜਾਂ ਸੰਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਆਰਥਕ ਬਦਲ ਲਈ, ਜਾਂ
  - ਕਿਸੇ ਕਾਸ ਜਾਤ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਜਨਮ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਣ,
- (1) ਉਹ ਖੁਦ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤੇ ਆਸਰਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਜਾਂ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ, ਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜਾਂ ਅਣਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਜ਼ਰਤ ਜਾਂ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਉਜ਼ਰਤ ਤੇ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ
  - (2) ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਜੀਵਕਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜਾਂ ਅਣਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਗੁਆ ਲਵੇਗਾ, ਜਾਂ
  - (3) ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੇਰੋਕ ਵਿਚਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਲਵੇਗਾ, ਜਾਂ
  - (4) ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤੇ ਆਸਰਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਨਿਮਿਤਣ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਦੀ ਉਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਣੀ ਦਾ ਜ਼ਾਮਨ ਲੈਣਦਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਭਾਵ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਣੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਣ ਵਾਪਸ-ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਿਣੀ ਦੇ ਨਿਮਿਤ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰੇਗਾ ;

ਵਿਆਖਿਆ-ਸੀਰੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਮੇ ਤੋਂ, ਜੋ ਮੁਆਇਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਵਿਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਅੰਤਕਰਣ) ਐਕਟ, 1970 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਮੁਆਇਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਗਜ਼ੀ ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮੇ (ਨਿਯੋਜਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਵਿਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 1979 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਅੰਤਰ-ਗਜ਼ੀ ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਮਾ ਹੈ, ਇਸ ਖੰਡ ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਲੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਪ-ਖੰਡ (2) ਤੋਂ ਉਪ-ਖੰਡ (4) ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਭ ਨਿਰਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਾਬੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਖੰਡ ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ “ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ” ਹੈ;

1970 ਦਾ 37
1979 ਦਾ 30

(ਗ) “ਪਰਿਵਾਰ” ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਡੇਰਾ ਅਤੇ ਸੰਤਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(ਘ) “ਨਾਨਾ-ਮਾਤਰ ਉਜ਼ਰਤ” ਦਾ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਉਜ਼ਰਤ ਜੋ,-

(ਉ) ਤੱਤਸਮੇ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਜ਼ਰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਅਤੇ

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਜ਼ਰਤ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਥੇ ਉਸੇ ਲੋਕੋਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਨਾਰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਉਜ਼ਰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ;

(ਝ) “ਮੁੱਕਰਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਕਰਰ।

3. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਇਨੈਕਟਮੈਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਨੈਕਟਮੈਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।

ਅਧਿਆਏ ॥

ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨਾ

4. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ, ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਤ ਤੇ, ਹਰਿਕ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬਾਧ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ-

(ਉ) ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰਣ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

5. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਰਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੁਆਇਦਾ, ਕਰਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਿਖਤ (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਤਕਮੀਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ) ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਸਾਨਿਤ ਤੋਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਲੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁੰਨ ਅਤੇ ਅਮਲਹੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਐਕਟ ਦਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ।

ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨਾ।

ਕਰਾਰ, ਰਵਾਜ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਸੁੰਨ ਹੋਣਾ।

ਅਧਿਆਏ III

ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਵਾਪਸ-ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਤਰਦਾਇਤਾ ਦਾ ਖਾਤਮਾ

ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਵਾਪਸ-ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਤਰਦਾਇਤਾ ਦਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ।

6. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਵਾਪਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਭਾਗ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਪਿਆ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਹੱਰਿਕ ਬਾਧਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੱਰਿਕ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਸ਼ਟੀ ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ, ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(4) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਰਿਕ ਕੁਰਕੀ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ, ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ, ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ, ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਪਕੜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ ਤਕ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਉਥੇ ਅਜਿਹੀ ਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ, ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਕਥਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੇੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਜਿੱਥੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਬਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਸਰਿਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਥਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਲ ਪੁਰਬਕ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਥਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੇੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਪਕੜੀ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਥਜ਼ਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੋਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੁਖਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਥਜ਼ੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁੱਕਰਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਮੁੱਕਰਰ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜ਼ਬੀ ਅਵਸਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਦਰਖਾਸਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਥਜ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੇੜ ਦੇਵੇ ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(7) ਮੁੱਕਰਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਜ਼ਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਾਈਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਲੈਣਦਾਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(8) ਸੰਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇਜ਼ਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ ਉਥੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਪਰੰਤੁ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਏਜੰਟ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਨਫ਼ੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰ-ਕਾਲੀ ਲਾਭ ਜੋ

ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਡਿਗਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਡਿਗਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਈਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਾਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(9) ਜਿੱਥੇ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਬਾਂਧ ਦੇ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਪੋਸ਼ਗੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਲੰਬਤ ਹੈ ਉਥੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ, ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

(10) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ, ਹਰਿਕ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜੋ ਸਿਵਲ ਕੈਦਖਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ, ਨਿਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਤੱਤਕਾਲ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ।

7. (1) ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸਭ ਸੰਪੱਤੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕਿਸੇ ਰਹਿਨ, ਭਾਰ, ਧਾਰਨ-ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਉਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਨਾਲ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਤਕ ਅਜਿਹੇ ਰਹਿਨ, ਭਾਰ, ਧਾਰਨ-ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਨਿਸਤਾਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਹਿਨਦਾਰ, ਜਾਂ ਭਾਰ, ਧਾਰਨ-ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਉਥੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ (ਉਸ ਸੂਰਤ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਰ ਦੇ ਤਾਬੇ ਸੀ), ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੇੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕੋਈ ਸੰਪੱਤੀ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੇੜਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੋਂ ਜਾਂ, ਧਾਰਨ-ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਰ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਧਾਰਕ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਲਾਭ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਾਈਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸਥਿਤ ਹੈ।

8. (1) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬਾਂਧ ਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਸਤਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸ ਇਹਾਤੇ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਖਲ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(2) ਜੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸ-ਇਹਾਤੇ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ ਇਹਾਤਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਇਨਚਾਰਜ ਕਾਰਜ ਪਾਲਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸ ਇਹਾਤੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ, ਮੁੜਵਾ ਦੇਵੇਗਾ।

9. (1) ਕੋਈ ਲੈਣਦਾਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਦਾਈਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਜੇ ਕੋਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਕੈਦ ਦੀ ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧ-ਦੇਸ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੇ ਡੰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਏ ਜਾਣ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਰੀਫੰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਵੇ ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਰਿਣ ਲਈ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਈਗੀ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ।

ਅਧਿਆਏ IV

ਪਰਿਪਾਲਣ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ

ਉਹ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ ।

ਉਧਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ।

10. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਤੱਵ ਅਰੋਪ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਅਫਸਰ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ, ਉਲਿਖਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਭ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰੋਪੇ ਸਭ ਕਰਤੱਵਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਉਲਿਖਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੇ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਅਫਸਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਸੁਤੱਤਰ ਕੀਤੇ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਆਰਥਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨ ਹੋਵੇ ।

12. ਹਰਿਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਹਰਿਕ ਅਫਸਰ ਦਾ ਇਹ ਕਰਤੱਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਨਿਵਾਸੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਿਮਿਤ ਕੋਈ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤਤਕਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਰੀ ਕਾਰ ਦੇ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ।

ਅਧਿਆਏ V

ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀਆਂ

13. (1) ਹਰਿਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀਆਂ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿੰਨੀਆਂ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ :-

(2) ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਗਠਤ ਕੀਤੀ ਹਰੇਕ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ : -

- (ੳ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ਅ) ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਇ) ਦੋ ਸਮਾਜਕ ਵਰਕਰ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਸ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਤੱਲਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਹ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(3) ਕਿਸੇ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਗਠਤ ਕੀਤੀ ਹਰੇਕ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-

- (ਉ) ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ਅ) ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਜੋ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਇ) ਦੋ ਸਮਾਜਕ ਵਰਕਰ ਜੋ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣ, ਜੋ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਸ) ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਤਲਕ ਰਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਹ) ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;
- (ਕ) ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਜੋ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਉਲਿਖਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(4) ਹਰੇਕ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਆਪ ਵਿਨਿਯਮਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ-

- (ਉ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਗਠਤ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ,
- (ਅ) ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਗਠਤ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਸਕਤਰੇਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।

(5) ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਾ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀਆਂ
ਦੇ ਕਾਜਕਾਰ ।

14. (1) ਹਰੇਕ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਹੋਣਗੇ,-

- (ਉ) ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਣ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਬਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ;
- (ਅ) ਸੁਤੰਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ;
- (ਇ) ਸੁਤੰਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਚੌਥਾ ਉਧਾਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਨਾਲ ਦਿਹਾਤੀ ਬੈਕਾਂ ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਰਖਣਾ;
- (ਸ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮਾਇਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;
- (ਹ) ਇਹ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;
- (ਕ) ਸੁਤੰਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਉਸਤੇ ਆਸਾਨੀਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ

ਲਈ ਹੋ ਜਾਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਜਵਾਬਦਿਹੀ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਰਿਣ ਦੀ ਪੂਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਹੈ।

(2) ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਇਹ ਅਖਿਤਿਆਰ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵੇ ਦੀ ਜਵਾਬਦਿਹੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਖਿਤਿਆਰਤ ਕੀਤਾ ਮੈਂਬਰ ਸੁਤੰਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਅਖਿਤਿਆਰਤ ਏਜੰਟ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ।

15. ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਾਂ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਰਿਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਲੈਣਦਾਰ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਰਿਣ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰੀ VI

ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਜਾਬਤਾ

16. ਜੋ ਕੋਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਕੈਦ ਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵੀ, ਜੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੋਈ ਬੰਧਤ ਰਿਣ ਦੇਵੇਗਾ ਉਹ ਕੈਦ ਦੀ ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵੀ ਜੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਜੋ ਕੋਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਰਵਾਜ਼, ਪਰੰਪਰਾ, ਮੁਆਇਦਾ, ਕਰਾਰ ਜਾ ਹੋਰ ਲਿਖਤ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਆਸ਼ੀਰਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਲੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਉਹ ਕੈਦ ਦੀ, ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵੀ, ਜੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਤੋਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

19. ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਮੇਡਨਾ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ ਉਹ ਕੈਦ ਦੀ, ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ, ਜੋ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਡਨਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

20. ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਦੇਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਹਿ ਦਿੱਤਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨ, ਉਹ ਉਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ -ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, "ਸ਼ਹਿ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ
ਕਾਰਜ ਪਾਲਕ
ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ
ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣ
ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ।

21. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗੀ; ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਰਸਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਮਾ-
ਇਤ ਅਧਿਕਾਰ।

22. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹਰਿਕ ਅਪਰਾਧ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੱਥ ਪਾਉਣਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ
ਅਪਰਾਧ।

23. (1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਣ ਲਈ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੰਨਚਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲੋਂ ਉਹ ਕੰਪਨੀ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਅਖਿਆ - ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ,-

(ਉ) "ਕੰਪਨੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਨਿਗਮ ਬੈਂਡੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਸਭਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਅ) "ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਦਾ, ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਸ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਾਈਵਾਲ।

ਅਧਿਆਏ VII

ਫੁਟਕਲ

ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰ-
ਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ।

24. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ, ਜਾਂ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ
ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੇ
ਬਾਰ।

25. ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਹੈ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

26. (1) ਕੋਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ:-

(ਉ) ਉਹ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤ

1974 ਦਾ 2

- ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੌਜ਼ਿਆ ਜਾਵੇ;
- (ਅ) ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੌਜ਼ੇ ਜਾਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤ ਮੁਕਰਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ;
  - (ਇ) ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਰਿਪਾਲਣ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਅਧੀਨ ਚੁਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮ;
  - (ਸ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਜਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰਿਕ ਨਿਯਮ, ਉਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਜਦ ਉਹ ਇਜ਼ਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਕ ਇਜ਼ਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜ਼ਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਇਜ਼ਲਾਸ ਜਾਂ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜ਼ਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਮਗਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜ਼ਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਬਾਤਲਕਰਣ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

27. (1) ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਅੰਤਕਰਣ) ਐਰਡੀਨੈਸ, 1975, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1975 ਦਾ 17

(2) ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਸਨ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਉਕਤ ਐਰਡੀਨੈਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਧਿਸੁਚਨਾ, ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਦੇਸ਼, ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਰੋਪਿਆ ਕਰਤੱਵ ਜਾਂ ਉਲਿਖਤ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਤਸਥਾਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨਿਰਸਨ ਅਤੇ
ਬਚਾਉ।